

12. Щодо методичних рекомендацій про викладання навчальних предметів у закладах загальної середньої освіти у 2020/2021 навчальному році: Лист МОН № 1/9-430 від 11.08.20 року. URL: http://osvita.ua/legislation/Ser_osv/75640/#soc2 (дата звернення 08.11.2023).

13. Хрестоматія з історії України. 8 клас. Частина 1 / упоряд. А.П. Гриценко. Харків : Вид. група «Основа», 2016. 95[1] с. (Б-ка журн. «Історія та правознавство». Вип. 12(156)).

14. Хрестоматія з історії України. 8 клас. Частина 2 / упоряд. А.П. Гриценко. Харків : Вид. група «Основа», 2017. 108[1] с. (Б-ка журн. «Історія та правознавство». Вип. 1(157)).

15. Hrytsenko A. Developing the Content of Forming the System of Intending History Teachers Professional Competence Using Multimedia Technologies. *Revista Românească pentru Educație Multidimensională*. 2020, Volume 12, Issue 1 Sup. 1, pages: 330-346. URL: <https://doi.org/10.18662/rrem/12.1sup1/238> (дата звернення 08.11.2023).

Наук. керівн.: Гриценко А. П., доктор пед. наук, доцент

Гриценко Віталій

ВИКОРИСТАННЯ ЗАСОБІВ МУЛЬТИМЕДІА ПРИ ВИВЧЕННІ ІСТОРІЇ ТА ГРОМАДЯНСЬКОЇ ОСВІТИ

У статті представлено основні аспекти використання засобів мультимедіа в змішаному (онлайн-офлайн) освітньому процесі при вивченні історії та громадянської освіти.

Ключові слова: *мультимедіа, історія, громадянська освіта, засоби мультимедіа, інформаційно-комунікаційні технології.*

В умовах розвитку інформаційного суспільства та застосування інформаційно-комунікаційних технологій важливу роль відіграє принцип мультимедіа [4, с. 106]. Адже в умовах розвитку та вдосконалення засобів мультимедіа, комп'ютерної техніки та хмарних технологій, а також інтернет-ресурсів засоби наочності, базуючись на сучасних ІТ-технологіях, стають «віртуальними». Навчальна цінність цих засобів полягає в їх здатності з

максимальною наочністю моделювати реальні об'єкти, явища, процеси [1, с. 5]. Дослідник О. Кучай також звертає увагу на ефективність їх використання в освітньому процесі закладів загальної середньої та вищої освіти завдяки організації електронного освітнього простору [5; 6].

Поєднання принципів наочності та реалізації особистісно орієнтованого підходу підвищує роль мультимедіа-технологій. Адже, на основі безпосереднього сприйняття предметів чи за допомогою зображень (наочності) під час навчання історії та громадянської освіти формуються образні уявлення і поняття про історичне минуле. в застосуванні наочних засобів на уроках історії – творчість, самосвідомість і досвід учня в навчальній діяльності [2; 8].

При цьому використання засобів мультимедіа при вивченні історії та громадянської освіти дозволяє об'єднати різні типи наочності в одному мультимедійному засобі: речові пам'ятки та образну наочність, атласи та контурні карти, малюнки, світлини та картини (навчальні, репродукції творів живопису), відео- та аудіозаписи, анімацію, мультиплікацію. Тобто завдяки будь-яким динамічним процесам усе це стає доступним для використання в освітньому процесі завдяки ІТ-технології як такій, що дозволяє гнучко керувати потоками різноманітних інформаційних ресурсів, об'єднуючи їх в інтерактивному режимі. Технологічним різновидом мультимедійної наочності стає віртуальна реальність, яка занурює користувача в уявний світ, створює ілюзію присутності в реальному часі в стереоскопічному штучному світі. До того ж мультимедійні ресурси надають учасникам освітнього процесу дані в більшому обсязі, ніж традиційні джерела, та у більш наочній формі [7; 9].

Наочність ІТ-технологій відрізняється постійним впливом на відчуття людини. Проектування й розроблення мультимедійних засобів відбувається так, щоб кожен виразний аспект цієї продукції був результатом максимального впливу на відчуття користувачів. До того ж, використання засобів мультимедіа в освітньому процесі вимагає дотримання загальнодидактичних правил принципу наочності, серед яких: чітке визначення мети використання цих

засобів; добір найважливіших елементів без розпорошення уваги на другорядні ілюстративні елементи; активне залучення до роботи із засобами наочності суб'єктів учіння, що реалізується завдяки інтерактивній природі ІТ-технологій; застосування наочності на всіх етапах освітнього процесу; урахування психологічних закономірностей сприймання та вікових особливостей тощо. Отже, дотримання закономірностей принципу наочності забезпечує ефективне використання мультимедійних навчальних засобів у навчанні історії та громадянської освіти, оскільки саме вони потребують залучення майже всіх різновидів мультимедійних даних (історичних та контурних карт, малюнків, світлин та картин, аудіо- та відеофрагментів, мультиплікації тощо) [2; 9].

Таким чином, що завдяки принципу професійної спрямованості в майбутніх учителів історії та громадянської освіти відбувається формування професійних знань, умінь, навичок, пізнавальних здібностей, досвіду творчої діяльності з розвитком інтересу до обраної професії.

Список використаних джерел та літератури

1. Гнедко Н. М., Войтович І. С. Методика використання засобів віртуальної наочності у навчальному процесі. Рівне, 2014. 303 с.
2. Гриценко А.П. Визначення загальнодидактичних принципів у змісті і структурі мультимедійних підручників та посібників. *Молодий вчений*. 2020. № 2 (78). Лютий. С. 413-416. DOI: <https://doi.org/10.32839/2304-5809/2020-2-78-86> (дата звернення: 09.01.2024).
3. Гриценко А. Досвід створення мультимедійного підручника з історії. *Актуальні питання гуманітарних наук: міжвузівський збірник наукових праць молодих вчених Дрогобицького державного педагогічного університету імені Івана Франка*. 2020. Вип. 27. Том 2. С. 147-151. URL: http://www.aphn-journal.in.ua/archive/27_2020/part_2/27-2_2020.pdf (дата звернення: 09.01.2024).
4. Гриценко А. П. Формування професійної компетентності майбутніх учителів історії у процесі фахової підготовки: монографія. Суми: ФОП: Цьома С. П., 2021. 358 с. URL: <http://46.201.250.252/handle/123456789/2076> (дата звернення: 09.01.2024).
5. Кучай О. В. Використання мультимедійних технологій у підготовці вчителів початкових класів: навч. посіб. Черкаси: Видавець Чабаненко Ю. А., 2015. 52 с.